

SECȚIA MUZEUL NAȚIONAL FILATELIC DIN CADRUL M.N.I.R.: PATRIMONIU, OBIECTIVE ȘI PERSPECTIVĂ

MONICA LAZĂR
monicalazar75@gmail.com
Muzeul Național de Istorie a României – București

THE NATIONAL PHILATELIC MUSEUM DEPARTMENT WITHIN THE NATIONAL HISTORY MUSEUM OF ROMANIA: COLLECTION, OBJECTIVES AND PROSPECTS

ABSTRACT

The National Philatelic Museum is a cultural institution whose mission is to promote the knowledge and the understanding of the entire world through the study of postage stamps, letters or other postal means of communication. The National Philatelic Museum was founded in December 2003, through a decision of the sole shareholder, and was put under the subordination of the Romanian Post Service. The collection it administered was divided into two categories: philatelic items (stamps and stamps collections) and postal items (publications, letters, postal maps, seals, bugles, safety deposit boxes, coachmen's suits, postal furniture, medals). The National Philatelic Museum Department was created through Order no. 2617 for the Approval of the Statute for the Organization and Function of the NHMR, issued by the Minister of Culture on 12 September 2014. The Department exclusively manages the postal collection of the former National Philatelic Museum, while the philatelic items have entered into the custody of the National Bank of Romania.

Keywords: The National Philatelic Museum, postage stamps, The collection, philatelic items, and postal items, Minister of Culture, the Organization and Function, NHMR, National Bank of Romania.

În epoca modernă serviciul poștal românesc a evoluat pe o linie ascendentă (linii de transport, bază materială, servicii propriu-zise). În anul 1775, Alexandru Ipsilanti, domnul Țării Românești, modifică sistemul poștal la nivel administrativ și organizatoric: statul preia cheltuielile de întreținere a serviciului, caii sunt cumpărați și nu rechiziționați, iar persoanele particulare beneficiază de serviciu contra cost. Ulterior, întreținerea efectivă a poștelor a fost concesionată particularilor, în schimbul unei subvenții din partea statului. În 1854 s-a construit prima linie telegrafică între Giurgiu și București. În 1858 au apărut primele timbre poștale în Moldova, celebrele *Cap de bour*.

În 1864, serviciul telegrafic și serviciul poștal s-au reunit sub conducerea lui Cezar Librecht (numele său a fost dat unei săli din spațiul expozițional al M.N.F.)¹. În 1874 s-a înființat Uniunea Poștală Universală, organism internațional în care România este membru fondator. G. Lahovari a fost semnatul, din partea României, a actului de fondare a U.P.U. (numele său a fost dat unei săli din spațiul expozițional al M.N.F.)². Cele două războaie mondiale au însemnat eforturi susținute pentru deservirea unui spațiu locuit de o populație afectată de restricții. În anul 1991 Poșta Română a devenit regie autonomă, iar din 1998 Companie Națională.

Filatelia reprezintă pasiunea celor care colecționează marca poștală. Pionierii filateliei românești au fost: D. C. Butculescu (numele său a fost dat unei săli din spațiul expozițional al M.N.F.), C. Moroiu, Al. Cantacuzino, I. Oteteleșanu. Prima revistă filatelică românească s-a numit *Timbrophilo* și a apărut în ianuarie 1881. Prima asociație filatelică din România, numită *Societatea Filatelică Română*, s-a înființat în decembrie 1891, președinte fiind ales D. C. Butculescu.

După Primul Război Mondial filatelia ia un mare avânt, fapt dovedit de colecții deosebit de interesante, cum au fost cele ale lui G. Mateescu-Sinaia, Witzleben, Geza von Jakots și alții.

Expozițiile filatelice au fost organizate în România începând cu perioada interbelică. Cea mai mare rămâne EFIRO 1932, organizată la București, în noiembrie 1932, sub patronajul regelui Carol al II-lea³. Sub genericul EFIRO, filatelia românească a organizat trei evenimente: EFIRO 1998 (sub patronajul președintelui României, E. Constantinescu), EFIRO 2004 (sub patronajul primului ministru A. Năstase) și EFIRO 2008, prima expoziție mondială organizată cu ocazia

---

¹ Directoratul lui Librecht a funcționat o perioadă scurtă de timp (1 septembrie 1864-11 februarie 1866), dar rodnică în activitatea de administrare a poștelor și telegrafelor. Prima măsură luată a fost instruirea personalului din Principate la manipularea serviciilor și instituirea garanțiilor, în numerar sau cu ipotecă, în valoare egală cu salariul pe un an, pentru despăgubirea statului, în caz de lipsuri sau pierderi. Vezi: Constantin N. Minescu, *Istoria poștelor române. Originea, dezvoltarea și legislațiunea lor*, București, Imprimeria Statului, 1916, p. 231.

² Directoratul lui Lahovary (4 noiembrie 1871-31 martie 1876), coincide cu aderarea României la U.P.U. Tratatul de la Berna, din 15 septembrie 1874, marca înființarea U.P.U., România fiind membru fondator. Congresul poștal de la Berna, la care Lahovary a fost invitat, la 2 iulie 1900, marca aniversarea a 25 de ani de existență a U.P.U., lui Lahovary fiindu-i recunoscute meritele deosebite în domeniul de activitate. *Ibidem*, p. 352.

³ Prin măsurile întreprinse în sectorul filatelic în perioada iunie-decembrie 1930, se poate spune că regele Carol al II-lea a instaurat dictatura regală în filatelie: a cerut ca toate emisiunile poștale să fie aprobate de suveran, a decis ce serii de timbre vor fi emise, a impus administrației poștale punerea în circulație a unor timbre în regim special. Vezi: Cristian Andrei Scăiceanu, *Istoria mișcării filatelice din România*, București, 2011, p. 234.

aniversării a 150 de ani de la emiterea primelor mărci poștale românești *Cap de bour*.

Muzeul Național Filatelic este o instituție culturală a cărei misiune este de a promova cunoașterea și înțelegerea lumii întregi, prin studierea timbrelor, a scrisorilor sau a altor mijloace de comunicare prin poștă. Muzeul Național Filatelic are sediul în imobilul proprietate publică a statului, aflat în administrarea M.N.I.R. În 1900, Direcția Generală a Telegrafelor și Poștelor, prin inițiativa directorului general Gr. Cerchez, a înființat un muzeu poștal, prezentat publicului cu ocazia Expoziției Generale din 1906; în incinta parcului expozițional a fost amenajat un han de poștă în care au fost expuse piesele de istorie poștală și timbrele D.G.P.T. Poșta centrală a orașului București a funcționat aici până în 1970, când au început lucrările de renovare și de amenajare a M.N.I.R.

În decembrie 2003, s-a înființat Muzeul Național Filatelic, în subordinea Poștei Române, prin decizia acționarului unic, patrimoniul gestionat fiind împărțit în două categorii: filatelic (timbre/colecții de timbre) și poștal (tipărituri, scrisori, hărți poștale, sigilii, goarne, lăzi de valori, costume de surugii, mobilier poștal, medalistică).

Prin H.G. nr. 287, publicată în M.O. nr. 238/18.03.2004, M.N.F. a obținut titlatura de „*muzeu de importanță națională*”, sediul fiind în Calea Victoriei, nr. 12, Sector 3, București⁴. Atribuțiile principale ale muzeului sunt în număr de 11, potrivit H.G., începând de la inventarierea, evidența, cercetarea, conservarea și valorificarea patrimoniului⁵. Muzeul ocupă 600 mp, având 3 săli de expunere, una centrală – C.I. Lahovari – și 2 laterale – C. Librecht și D.C. Butculescu. Printre expozițiile temporare organizate de-a lungul timpului, până la reorganizarea muzeului ca secție în cadrul M.N.I.R., amintim:

- *Poșta militară și cenzura corespondențelor* (vernisaaj – 18 septembrie 2005);
- *România - Belgia, o istorie a timbrelor* (vernisaaj – 10 noiembrie 2005);
- *Femei și flori în filatelie* (vernisaaj – 8 martie 2006);
- *Franctura mecanică în Statele Unite* (vernisaaj – 4 iulie 2007);
- *Ziua Organizației Națiunilor Unite* (vernisaaj – 30 octombrie 2009);
- *Biodiversitatea în filatelie* (vernisaaj – 20 mai 2010);
- *Evenimente cosmonautice - Aniversări 2011* (vernisaaj – 14 mai 2011);
- *Mesagerii primăverii* (23-24 februarie 2013);
- *România în filatelie: cultură, tradiții, valori* – în parteneriat cu I.C.R. și Romfilatelia (vernisaaj – 15 aprilie 2013)⁶.

⁴ H.G. nr. 287, M.O., Partea I, Nr. 238/18.III.2004, Art. 1 (1-2).

⁵ *Ibidem*, Art. 2.

⁶ www.muzeulfilatelic.ro.

În anul 2013, prin Legea nr. 298, publicată în M.O., Partea I, nr. 710, din 19 noiembrie, M.N.F. s-a reorganizat ca secție fără personalitate juridică a M.N.I.R., în imobilul deținut de acesta⁷. Potrivit legii B.N.R., va asigura conservarea, gestionarea, protejarea și punerea în valoare a colecției filatelice a României⁸. Conform unui protocol de predare-primire încheiat între Ministerul Culturii, B.N.R., Poșta Română și M.N.I.R., patrimoniul filatelic a fost luat în custodie de B.N.R., dreptul de administrare revenindu-i M.N.I.R.⁹.

Prin Ordinul Ministrului Culturii nr. 2617/12.09.2014 pentru aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare al M.N.I.R., se creează Secția Muzeul Național Filatelic, patrimoniul gestionat exclusiv fiind cel poștal¹⁰. Începând de la 1 iunie 2015 secția este compusă din 7 angajați – 5 muzeografi (trei debutanți, un muzeograf II și șeful de secție), plus 2 supraveghetori.

În prezent, doi muzeografi II sunt înscriși la cursuri de perfecționare, la I.N.C.F.C. București. Cursul de conservator opere de artă și monumente istorice cuprinde 3 module a câte 2 săptămâni fiecare.

Obiectivul general al secției M.N.F. este legat de elaborarea tematicii expoziției permanente, în contextul operațiunilor de renovare și consolidare a M.N.I.R., redeschiderea muzeului fiind preconizată pentru 2018.

Obiectivele specifice ale secției M.N.F. pentru anul 2016 sunt în număr de șase¹¹, cel mai important fiind cel legat de inventarierea patrimoniului filatelic aflat în custodie la B.N.R. Aceasta este o operațiune amplă, ce urmează a fi derulată în mai multe etape:

- digitizarea și xeroxarea registrelor de inventar și a celor contabile, inclusiv predarea, pe suport de hârtie și electronic, a întregului material arhivistic, B.N.R.¹²;

- inventarierea propriu-zisă a Colecției filatelice a României, în locații speciale ale B.N.R.;

- expertizarea și evaluarea, în vederea clasării în patrimoniul cultural național mobil, a bunurilor din Colecția filatelică a României, activități ce vor fi desfășurate în locații B.N.R., dar cu finanțare din partea M.N.I.R. (bugetul propriu)¹³.

---

⁷ Legea nr. 298, M.O., Partea I, Nr. 710/19.XI.2013, Art. 1 (1-2).

⁸ *Ibidem*, Art. 4.

⁹ *Ibidem*, Art. 5.

¹⁰ Anexa nr. 1 la O.M.C. nr. 2617/12.09.2014, Art. 49 (1-2).

¹¹ Cele 6 obiective specifice sunt (în ordine alfabetică): conservarea preventivă a registrelor de inventar digitizate, digitizarea registrelor de evidență, inventarierea unei părți a patrimoniului filatelic aflat în custodia B.N.R. (biblioteca și arhiva fostului M.N.F.), îmbogățire patrimoniu M.N.F. – achiziții piese filatelice și abonamente, participarea la cursuri de perfecționare, participarea la sesiuni/conferințe/vernisaaje.

¹² Legea nr. 298, M.O., Partea I, Nr. 710/19.XI.2013, Art. 7.

¹³ *Ibidem*, Art. 9.

După terminarea tuturor operațiunilor legate de inventariere, bunurile ce fac parte din Colecția filatelică a României vor trece din administrarea M.N.I.R. în administrarea B.N.R.¹⁴.

În prezent, patrimoniul filatelic aflat în custodia B.N.R. este sigilat, fiind în desfășurare operațiunea de scanare a tuturor registrelor de inventar și a celor contabile, aflate în secția M.N.F., numărul estimativ de pagini ce vor fi scanate ajungând la 120.000, după care va urma xeroxarea lor. Ulterior, se va trece la inventarierea obiectelor de patrimoniu, dispuse în 5 gestiuni, pentru care specialiștii secției M.N.F. vor primi decizii:

- gestiune timbre românești;
- gestiune timbre străine I;
- gestiune timbre străine II;
- efecte poștale;
- matrițe; biblioteca și arhiva Colecției filatelice a României.

În paralel, se desfășoară activități legate de completarea Colecției filatelice a României, cu exemplare furnizate gratuit de S.C. Romfilatelia S.A., atât M.N.I.R.-ului cât și B.N.R.-ului, odată cu punerea în circulație a fiecărei emisiuni filatelice. Specialiștii M.N.F. întocmesc borderouri ale avizelor de expediție, procese de predare-primire și completează registrele de inventar. Ultima expediție, de la sfârșitul lunii august 2015, conține 4 avize, numărul estimativ de obiecte primite fiind de 300 (mărci, colițe, blocuri și întreguri poștale românești)¹⁵.

Lista ilustrațiilor:

Fig. 1 – Minicoală (2 timbre și 14 vignete). Fonoteca de aur. Emisiune 2013.

Fig. 2 – Buletin UPU, nr. 9/2008, p. 1.

Fig. 3 – Buletin UPU, nr. 4/2009, p. 1.

Fig. 4a – Buletin UPU, nr. 1/2013, p. 1.

Fig. 4b – Buletin UPU, nr. 1/2013, p. 2.

Fig. 5 – Sălile M.N.S. (ansamblu).

Fig. 6 – Sala Lahovari. Dulapuri metalice pentru timbre.

Fig. 7 – Sala Lahovari. Matrițe *Cap de bour*, Moldova, 1858.

Fig. 8 – Sala Lahovari. Emisiunea *Carol I cu barbă*, 1872.

Fig. 9 – Sala Lahovari. Centenar UPU.

Fig. 10 – Sala Librecht. Releu de poștă. Machetă.

Fig. 11 – Sala Librecht. Surugii

---

¹⁴ *Ibidem*, Art. 10.

¹⁵ Borderourile nr. 1-4/25.09.2015.

- Fig. 12** – Sala Librecht. Furgon.
Fig. 13 – Sala Librecht. Birou poștal.
Fig. 14 – Sala Butculescu. Afiș.
Fig. 15 – Sala Butculescu. Medalii.
Fig. 16 – EFIRO 2008 (1).
Fig. 17 – EFIRO 2008 (2).

Fig. 6 – Sala Lahovari. Dulapuri metalice pentru timbre

Fig. 7 – Sala Lahovari.
Matrițe *Cap de bour*, Moldova, 1858

Fig. 8 – Sala Lahovari.
Emisiunea *Carol I cu barbă*, 1872

Fig. 9 – Sala Lahovari.
Centenar UPU

Fig. 10 – Sala Librecht. Relu de poștă.
Machetă

Fig. 11 – Sala Librecht. Surugii

Fig. 12 – Sala Librecht. Furgon

Fig. 13 – Sala Librecht. Birou poștal

Fig. 14 – Sala Butculescu. Afis

Fig. 15 – Sala Butculescu. Medalii

Fig. 16 – EFIRO 2008 (1)

Fig. 17 – EFIRO 2008 (2)